

చ. గురు కరుణాకటాక్షమునకుం దగి నేర్చినయట్టిరీతి నే

బరమతపోనిధానులును బ్రహ్మసమానులు నైనమీకు మీ

కరుణనుగోరిచెప్పితిని గాని ఘనుండ నటంచుఁ గాదు నే

నరుదుగఁబల్కు నీచరితమందునఁ దప్పలయేని పైఁపుడీ.

౧౫౨.

మ. అని వాక్రుచ్చిన రౌమహర్షణి మునుల్ హర్షంబునఁగాంచి పెం

పునఁ బీతాంబర కుండలాదులిడి సంపూజించి పంపంగ నా

ఘనుఁ డత్యంత కుతూహల ప్రధితహృత్కింజాతుఁడై తీర్థపా

దునిఁ జిత్తంబున నెంచుచుం జనియెఁ దోడ్తోఁ దీర్థయాత్రారతిన్.

౧౫౩.

క. స్కందపురాణాంతర్గత, మిందుకళాధరుఁడు గౌరి కఠిఁగించిన యీ

చందముఁ జదివిన వినినన్, సందేహములేదు సర్వసౌఖ్యములబ్బున్.

౧౫౪.

శా. గ్రామౌర్వీభమృగాంకసంఖ్యశకమాగన్ మన్మథాబ్జంబునం

దావిశ్వేశ్వరు సత్కృపాప్తిశరదృత్వంభర్ష వాష్టాంబులం

దేవేశం బరికించి కృష్ణకవిరాజిక్మాశ్యపీ చక్రమం

దావిధ్వర్కముగాఁదగన్ సలిపె నారా! నాగనీ గ్రంథమున్.

౧౫౫.

ఆశ్వాసాంతము.

మ. ప్రతిమాతీతవిసర్జనాంచితుఁడు సుబ్రాయుం డతండిచ్చ పెం

పుతగ న్నాకొక మేల్కుటుంబభరణంబుం జేయఁగాఁ జాలు శా

శ్వతభూదానమొసంగి సత్కృతి నిజైశ్వర్యం బవార్యంబు గా

క్షిలిఁ జేయింపఁగఁజేసి నీకొసఁగితిం జేకొమ్ము లోకేశ్వరా.

౧౫౬.

క. చందునకునూలుపోఁగను, చందంబున భక్తి నీకొసంగిన దీనిన్

డెందమున నెంచికొని పెం, పొందఁగ మముఁ బ్రోచియేలు మోహరమేశా. ౧౫౭.

మాలిని. నిరుపమగుణకోశా * నిత్యసత్యప్రకాశా

వరసురకలనాశా * వాసుదేవాద్యధీశా

పరిహృతభవపాశా * పాలితాస్త్రీయదేశా

సరసహృదయవేశా * సర్వలోకేశ్వరేశా.

౧౫౮.

గద్యము. ఇది శ్రీమదధునాతనౌభయకవిమిత్ర, వేంకటయజ్ఞాగ్రపుత్త్ర, సమారాధిత

విబుధరాజశ్రీపాద, కృష్ణమూర్తికవిరాజప్రణీతందైన కావేరీచరిత్రంబును మహాపురా

ణంబునందు సర్వంబును జతుర్థాశ్వాసము.

See Kalavati Series No. 3.

శ్రీకృష్ణలతాస్వయంవరము.

మీకాదాన ప్రేమ నాది గోపాలరాయకవి వ్రాసెను.

— 505 —

శ్రీ పాదకృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారిచే
బ్రకటితము.

రామమహానామము.

శ్రీకళావతి మంత్రాద్యైరగాలయంబు నుద్ధితము.

దీక్షాపాఠము 4 అంశములు.

All Rights Reserved.

1900

ప్రీతి క.

గీర్తికాంత స్వయంచరము అనునీ చిన్ని పాత్తులు, గోదావరీ మండలమునం దలి నరసాపురము కడనున్న గుడిమెల్లలంక గ్రామవాసులు శ్రీమాన్ ఇయ్యాణ్ణి అనంతపద్మనాభదేశికాచార్యులవారు, రాజమహేంద్రవరమునందున్న మాకలాశి కార్యస్థానమునకు విచ్చేసి, పురాతనప్రబంధ ప్రకటనాయత్త చిత్తులమగు మాకగపటిచి, ఈ గ్రంథరత్నమున్ మాకలావతీ కంఠాభరణంబుగాఁ జేసికొనుండని యొసంగిరి. మేమువందన పూర్వకముగాఁ గ్రహించిన నామూలాగ్రముగఁ బఠించి, ఇట్టిచక్కని గ్రంథము మనకలావతిం బ్రచురించు భాగ్యంబు గలిగెగా యని పరమానందంబు బొంది యిట్లుపక్రమించితిమి.

ఇది మహీశూరపుర (మైసూర్) సంస్థానా ధీశ్వరుండు శ్రీచామరాజాత్మజుండు శ్రీకృష్ణమహారాజుగారి పరమోన్నత్యముండలుపు సుత్తమగ్రంథము. దీనిని దదాస్థానకపీశ్వరులెవ్వరో రచించియుండవచ్చునుగాని గ్రంథకర్త నామమిందెచ్చటనుం గానరామి నిశ్చయించివ్రాయుటకు వీలుపడదయ్యె. గద్యమునంజూడరాదా, యన నడిమాకు లభించిన ప్రతిలోత్రవాయఁబడియుండలేదు. మేముమైసూరీ గ్రంథవిషయమరయఁ గొందఱికి జాబులు వ్రాసితిమికొని, కారణమేమో ప్రత్యుత్తర మొక్కరేనీయలేదు, గ్రంథతత్వమంతయుండలియునంతవఱకు ముద్రింపకూరకుందుమో యన గ్రంథస్వారస్యంబునం గల చాపలంబునం బ్రహ్మదీతులమై వేగిరించితిమని వేరఁచెప్పికొనవలయునా?

ఇందలికథ మనోహరమైనది. — త్యాగుండనురాజునకు సాహసలక్ష్మీయను భార్యకలదు వారీశ్వరు సంతానకాంక్ష హినువంతంబునకుఁబోయి తపంబొనరించునపుడు గౌరిప్రత్యక్షుండైనరంబొసంగె. అంతవారికిఁ గొంతకాలంబునకుఁ గృపయుం గీర్తియునను నిర్దురుకొమార్తలుపుట్టి దినదిన ప్రవర్ధమానలై యాపన ప్రాదుర్భావసమయంబునఁ దండ్రీయను మతిస్వయంపరంబునందెండ్రీయాడందలంచి కూడినరాజులోకంబులో లోకంబులతేనితమ యేర్పాటులకొడండ్లని యెల్ల రాజులనొల్లక, మహీశూర పురీశ్వరుండగు చామరాజకృష్ణ భూపాలుని వరియించి వివాహముచేసికొనుట లోనగునది చెక్కఁగవర్ణింపఁబడి యున్నది.

క్రీ ర్తి కాంతాస్వయంవరము:

శా. శ్రీమచ్ఛంద్ర కళావతంస, త్రిజగత్సింహాసనాసీన తే

జోమూర్తి త్రితయాదికారణము, సంశుద్ధాత్మ, లోకైక సం

స్థానూలంబు, త్రయీస్వరూపిణీయు నాచాముండికాదేవి, తా

ప్రేమం బోచుతఁజామరా జతనయుక్ కృష్ణరాజాగ్రణిక్.

సీ. కంటికిత్తునకు మొక్కలిరక్కసులు కాపురంబున్న యూళ్లు పారంబొసంగి

కలజగంబులఁ గాల్పఁ గడఁగినచేదు నేరటిపడుజొల్కిఁ బేర్చినిమెసంగి

జడలలోమినువాఁక చలువపాగామీఁద పాపజాబిలితురా పాదుకొలిపి

పాపయెమ్మెలకుఁ దోడ్పాటుగాఁ బెక్కిండు నలువలతలల పేరులను దాల్చి

మిత్తిఁదలమొత్తి సామేనసత్తి హత్తి

బుత్తి ముత్తల నీ సిడంబెత్తినట్టి

గిత్త తత్తడిమేటిరాహుత్తు ప్రోచుఁ

గాతఁ గృతిపతి శ్రీకృష్ణభూతతేంద్రు.

చ. సిరి యెదఁ గుల్కఁ బొల్కడలి శేషునిపైఁ బవళించి పేదముల్

పరమమునుల్ సురల్ వొగడ భక్తులపాలిఁటి కొంగుముల్లయై

పరఁగుసరోజనాభుఁడు కృపారస ములుంచూంశ సంభవున్

సిరులనొసంగి ప్రోవుతఁ బ్రసిద్ధయశోస్థుఁ గృష్ణభూవరున్.

చ భువనములన్ సృజింపఁగను బ్రోవఁగఁ ద్రింపఁగఁ జాలుహంసతా

ర్ష్యవృషభ రాజవాహులకు సాగిలిమొక్కిడి సంస్కృతాంధ్రస

త్కివుల నుత్తించి కాకవులఁ గాదనియొక్క యపూర్వకావ్యముం

గవిజనచిత్తరంజకముగా నొసరించెనన్నెప్ప పెంపునన్.

తే. ఆర్యతోఁగూడి యొక్కనాడప్టమూర్తి

రాజతత్త్వగరంబుపై రత్నపీఠిఁ

బ్రహ్మగణములు శ్రుతులు తాపసులు సురలు

బలసి నేమింపఁగా నిండుకొలుపుదీరె.

౫.

సీ, కాళీ శుభాసాంగ సాళీసుధాంబోధ కేళీవిహార మరాళ విభుఁడు
హలాహలాభీల సాలాక్షి నిష్పన్న కీలావదిం ధనీకృతమనసుఁడు
సారంగధరకళా సారంగవరడింభ సారంగజైతేయ చర్మధరుఁడు
స్వారాధనాగత స్వారాట్సరోజభూనారాయణాదినా నామయందు,
చారుమేయ శరాసనధారి త్రిపుర

హరి సాధుజనానందకారి భక్త

మానసవిహారి యామ్నాయ మార్గచారి

శంకరుఁడు నిండుకొలుపున్న సమయమునను.

౬.

తే. తుహినగిరికన్య గౌరీవధూటి మగని

వదనకమలంబుపైఁ దనవాలు చూపు

లఘుల రీతినిముసరంగ నరసియిటులు

పలికెనంజలి యొనరించి భక్తిమీఱు.

౭.

ఉ. గేవ,మహానుభావ, జగతీత్రయనాథ, భుజంగభూష, గం
గావన, చంద్రచూడ, శతీకంఠ, యజ్ఞాచ్యుత ముఖ్యదేవసం
సేవిత, కాలకాల, మృదుశీల, మహేశ్వర, ఫాలనేత్రభూ
పావక, దగ్ధదర్పక, కృపాపర, శంకర, విష్ణువల్లభా.

౮.

తే. అదిమధ్యాంతశూన్య, దేవమూర్తి నిజ

సవసవగ వింటి మున్ను నాశ్రయించు.

గీర్తికాంతాస్వయంకీర్తి సాగ

నెవ్వతెయ్యె? దానితలిదండ్రితెవ్వరొక్కో?

౯.

క. ఎవ్వని వరియించెనొయా । జవ్వని, పూర్ణేందువదన, చంద్రవతంసా,

యవ్విధమువినఁగ నామన । మువ్విధులూరెడు ననుజ్ఞ యొసఁగుమి నామన.

౧౦.

వ. దేవా, తదుదంతంబు సవిశేషంబుగ నీవలన వినంగోరద దెలుపవేయని ప్రార్థించిన
నందిగంధర్వం దమందానంద కందళిత హృదయారవిండుడై, గిరినందనంగాంచి
యిట్లనియె.

౧౧.

గీ. ఆలకింపుమి శర్వాణి, యదుణపాణి,
ముక్తినిశ్రేణి, మకరందపూరనాణి,
నైకతశోణి, వామాగ్ధజానిరాణి,
తెలిచెదను నీకునక్కభం దలివిడిగను

౧౨,

వ. సావధానచిత్తమున నాకర్ణింపుమని యిట్లని చెప్పబోడంగె.

౧౩,

చ. కలండొకరాజా, త్యాగుండనఁగాఘనిఁబుట్టిననాటగోతఁగే
వలముజనానురంజిత వర్ధిలి, లోకహిత ప్రవర్తన
నెలంగుచు నెల్లరుం దననుమేలన, సాహసలక్ష్మీనాగ ను
త్పలదళనేత్ర, సత్కులజం బాణిగృహీతగఁబ్రీతిఁగూనెన్.

౧౪,

ఉ. సాహసలక్ష్మీ, త్యాగుకనుసన్న మెలంగుచు నిత్యసౌరతో
త్యాహముఁగల్గఁజేయుచు, వశంపదుగా నొనరించె, వారును
ద్వాహమునాటనుండి యెడఁబాయని కూర్చిరమింపుచుండిర
త్యాహిత పుత్రభాగ్యతహర్షసముత్సుకమానసాబులై.

౧౫,

క. చిరకాలము త్యాగుండా । తరళాయత నయనతోడ దర్పకకేళి
పరతంత్రత విహరించెను । సరసీరుహ సత్రనేత్ర, సంతతిలేమిన్.

౧౬,

ఉ. సంతతిలేమిత్యాగుండును సాహసలక్ష్మీయుఁ బెక్కు వర్షముల్
చింతిలి, యేమి సేయుటమిసీ యనపత్యులమన్నిరోతఁజ
న్దాంతరమందునన్ జగవమైతిమి పుత్రులుగల్గుభాగ్యమి
పంతలఁగూరనేటికి, తపంబొనరింత మటంచు నెంతయున్.

౧౭,

గీ. తలఁచి, సర్వస్వమగ్రజన్తులకు నొనంగి,
తపమునొనరించి దాన సంతతినిఁ బడయు
కాంతును, తుషారగిరిఞ్చంతఁగానఁగోనఁ
జేరిరాదంపతులు శుభశీలురగుచు.

౧౮,

చ. హిమగిరి చెంత, మున్ను జగదీశ్వరు శంకరుఁ శౌండ్లియాడుడెం
దమునను శైలకన్యకవ్రతంబు లొనర్చిన యట్టిసావనా
శ్రమమునుజేరి, త్యాగుండును సాహసలక్ష్మీయు నిశ్చలాత్మతన్
దమమును శాంతిఁబూని, యతిదారుణమా తపమాచరింపఁగన్

౧౯,

- క. వారలభాగ్యవశంబున | నారీమణి, గౌరియొక్క నాడు మగనిచే
గూరిమి తలిదండ్రులంగను | గోరికబొడముటను సెలవుగొనిపలు తెంచెన్. ౨౦
- క. జననీజనకులజూచెడు | మనమునశర్వాణి మంచుమలకుఁ జెలులతోఁ
జనుదెంచియొక్క నాఁడా | వనమున విహరించు వేడ్కఁ బర తెంచెదగన్. ౨౧
- వ. వచ్చి, యయ్యాశ్రమంబు దరియంజేరి ౨౨
- సీ. ఇదికదాతొల్లినే నీశ్వరారాధన సలిపినపావనాశ్రమతలంబు!
ఇదికదామనము మున్నీశుని పూజకై విరులుగోయుచునుండు వృక్షతతులు!
ఇదికదామనతోడ నెనసినర్తించిన చమరీగవయకృష్ణసారకములు!
ఇదికదా త్రిషణం. బేనాచరించెడు నమల మైనట్టి పద్మాకరంబు,
ఇదికదా యీశ్వరుండు నాయెడనుకరుణ,
నించి సాక్షాత్కరించిన నెలవటంచు,
జెలిమి కత్తెలతోడుతఁ జెప్పికొనుచు,
వచ్చె బద్మాకరముఁ జేరవారిజాతీ - ౨౩
- క. చనుదెంచి, యందుమజ్జన, మొనరించెడు సాహసాఖ్య నుత్పలగంధిన్
గని, విస్తృత నూనసయై, కనికరమున నిటులు శైలకన్యక బలికెన్ ౨౪
- ఉ. ఎవ్వతెవీవు సారసదళేక్షణ, దారుణమైన కానలో
నివ్విధినొంటిఁ గ్రుమ్మరెద వేటికి? నెయ్యపుటల్కఁ బూనియా
పువ్విలుకానిఁ బాయురతి పోలికఁదోచెద వేమిగోరియో
జవ్వని, యవ్వనింపపము సత్పదు నిక్కముదెల్పు, నావుడున్ - ౨౫
- సీ. సాహసలక్ష్మి యీచందానఁదన సేమమారయు చున్నయా యార్యఁగాంచి
తనమది లోకమాతగ నెంచి, భక్తివినమియై, సాగివందన మొనర్చి
హర్షగద్గదిక నిట్లనియె నంజలియొగ్గి, తల్లి, నీకరుణ నేధన్యనైతి
జగదీశ్వరిని నీవు సాక్షాత్కరించుట ఘలియించె. నాదు తపంబు నేడు..
త్యాగుడను రాజానకుఁ గళత్రంబునేను
దంపతుల మనపత్యతఁ దపమునేయు
చున్న వారము జేవి, యీ యుగ్రవనినిఁ
ధపము సిద్ధించె. మేలుచేఁ దవిలెమాకు! - ౨౬

ఈ- ఇంకఁదపంబు సాలుజగదీశ్వరి, నిన్నుఁగనఁగఁగలెని
శృంకఁద్యదీయ పాదపరిచర్య యొనర్చుచునుండు నంచునా
పంకరుహాక్షి గారి పదపద్మములంబడి సంప్రహృష్టరో
మాంకురయై, ప్రమోదనయనాంబువులం గడిగం దదంఘ్రులన్,

౨౭

చ. మఱియుఁబునః పునః ప్రణామంబులొచరించుచు, దేవీ, నీవాదిమధ్యాంత శూన్యపు,
పరంబోధిస్వరూపిణివి, ఆదిశక్తివి, చరాచరాత్మకం బగులోకం బశేషంబునీవలన
సృజింపంబడి, నీచేరక్షింపంబడుచు నీయంద లయంబందు. సృష్టిస్థితి సంహార
కర్తలగుత్రిమూర్తులకు మూలకారణంబవు, చండముండ సంహరిణీ, చాముండి,
చండికా, హైమవతీ, దాక్షాయణీ, కాళీ, శివాది నానానామరూపంబులం బ్రవర్తి
ల్లుచు, విహరింపుచుందువు. నాపుణ్య విశేషంబున నన్ను ధన్యంజేయుతలంపున నిచ్చు
టిక విచ్చేసితివని, కరకనులంబులు మొగిడ్చి, నిలిచియున్న సమయంబున.

౨౮

గీ. ఆర్య, కనుటించి, యాసాహసాఖ్యఁజూచి,
తపముసాలించి, పొందుమీ తావుఁజేర
మెచ్చితిని నీదుభక్తికి, మేలుగల్గు
నింకమీకని పల్కియ దృశ్యయయ్యె.

౨౯

ఈ. ఆగతిగారిచేవరము నందిన సాహసలక్ష్మీనాథునిం
ద్యాగునిఁ జేరవచ్చి, ప్రమదంబునసాంజలియై, వినీతయై
సాఁగిలిమ్మొక్కి, పార్వతి యొసంగినయట్టి వరంబుఁ దెల్పినన్
రాగముమీఁదఁగాఁ దనపురంబున కాతఁడుజాయతోఁజనెన్.

౩౦

గీ. శపవరంబున సాహసశ్రీకినంత
చూలునిలిచెను ద్యాగభూపాలుఁడలర
నెలలుతోమ్మిదినిండ నన్నీరజాక్షి
కూతులనుగాంచె నిరువురగోర్కఁదీర.

౩౧

నీ. అనుకంపయ నెదు కన్యకవారిలోఁబెద్ద, వరగుణరూప లావణ్యశీల
నవనీతమునిఁజేసె నాధాతయదియుగా దాపాదమస్తకం బమృతమయమె
యనబగద్రంజన యొయొప్పె రెండవకూతురుకీర్తి నాకొమరు మిగిలేఁ
దనుకాంతబిజితముక్తాహార శారదాతారకా రోచియై తల్లిదండ్రు.

లుల్లములఁ బొంగనంత నాయుత్పలాక్షు

లొయ్యనొయ్యన శైశవంబుజ్జగించి,

నెమ్మియకావనదశ, తమ్మునిక్కిచూడ,

వృద్ధిబొందిరి బొలేందు రేఖలట్లు.

32

ఉ. శైశవముజ్జగించి యల చంద్రముఖుల్ నవయావనామృత

పాశనఁ జేసినంతఁగను పట్టెను శిబ్బెముమేనులం, గళా

వేశముంగల్గె మోముల, నవీనలసము జగ్గునిగ్గుల

భ్యాశముఁబేరెఁ జూపరుల కద్భుతమావహి లంగనయ్యెడఁ.

33

చ. కనలదొంకప్పుడున్, విరసగా దొకనాటికేనేని, ధూర్తవ

ర్తనమనరాదు, పల్కులనుధావన ముప్పతిలంగఁబల్కుఁ, జూ

పునవెడఁ జల్లుబేళు, వినఁబోదు దురుక్తుల, బీదసాదలన్

గనిన వహించుజాలి, యనుకంప, గుణంబులకుప్ప యేమనన్.

34

సీ. ఆటలాడెదనన్న నవనీతలంబెంత, చాకళింతు నటన్న జలధులెంత,

కుప్పళించెదనన్నఁగుల భూధరములెంత, పటచెదనన్న భూవలయమెంత,

శోధించె దనటన్న సురవిష్టపంబెంత, నిక్కిచూతునటన్న నింగియెంత,

అరనెదనన్న బ్రహ్మాండ భాండంబెంత, తిరిగివచ్చెదనన్న దిక్కులెంత,

యనుచు యావన కృతగర్వ మతిశయిల్లఁ

దన్నువరియించు రాజుగోత్రాతలమున

లేడటంచును, నెవ్వారి లెక్కగొనక,

నమరనత్తఁగీర్తికన్యాలలామ.

35

వ. ఇట్లుదినదిన ప్రవర్ధమాన యావనలై, పెండిలికిం బట్టులైయున్న యనుకంపాకీర్తిసం

జలందనకూతులంగాంచి, త్యాగమహీనాభుండు, తననుగణాభి జన్యసౌందర్య చాతు

ర్యలావణ్యాతి శయులగు రాచకొమరుల నేర్పటింపంజాలక స్వయంవరమహోత్స

వంబు చాటంబంచిన, నానాదేశంబులనుండి రాజకుమారులు పటలెంచి, పురంబు

నబడిసిరంత.

36

సీ. త్యాగుండు పుత్రీస్వయం వరార్థంబుగా బట్టలెంచినట్టి భూపాలసుతుల

సత్కారమొనరించి, శయనాసనాన్న పానామలఁ దృప్తుల నొచరించి,

కీర్తికాంతా స్వయంవరము.

మరునాడుదిన సభామంటపంబునలంకరించి కాంచనరత్నమంచలునిచి
 రాజులనందల రావించి మంచాసనా సీనులనొనర్చి యాత్మకన్య.
 కలనలంకరించి, కాంచనశిబికలం
 దోడితెచ్చునిలుపం, దోయశాక్షు
 లాసభాంతరంబు నందలి రాజులం
 జూచిరయ్య తమకుఁ జూపిచెప్ప.

తే. అందువాచాలయగు కీర్తియవనిపతులఁ
 గాంచి, యిట్లనిపలికె, భూకాంతులార!
 త్యాగుపట్టిన, ననుగీర్తియందు, నాదు
 మనుఁ డైకొన్న రాజునామగఁడుగాత!

క. నెశ్యముబలికి, ననువ్యం, పశ్యమగానోప భూమిపాలకులారా!
 న్యశ్యమగుదు నెల్లరకున, పశ్యముదీనికొడఁబడిన వానివరింతున్.

చ. పరులసమ్మక్కోనువని నారల, నర్థులఁగాంచి కన్నుల
 న్మరలుచుదారి దాతలను మాటనహింపనివారి, భీరులన్
 బరధనసత్తులం, బితునమంతుల, దబ్బరకాండ్ర, దేవతా
 గురుబుధభక్తిహీనుల, నకోపిదులన్ వరియింపఁ జూడినేన్.

సీ. ఆకుకూరలుచాల వామానవెలపెచ్చు, నంకాయపలదను వారిన్వొల్ల
 చిగురుపచ్చడి మేలు చింత పండేటికి, వలదువైత్యంబను వారిన్వొల్ల
 తక్రంబురోగంబు దధిమాంద్య మొనరించు, పాలువైత్యంబను వారిన్వొల్ల
 నెడిపోవుఁబరుల కిచ్చినవాఁడు చూడమావారివీరల ననువారిన్వొల్ల.
 పొలిదొచలుపచ్చిన మాటవిన్నఁ
 బొమలుచిట్టించుచును మనఘోర్వులేమి
 పరువుబరగించిరో యెవ్వఁడరయఁజూడ
 వలనుగాదని, పొవ్వునువారిన్వొల్ల.

సీ. కలుపట్టుమికాని కలననుండుటలేదు, నెమ్మదినత్తింట నిలిచియుండ
 నిచ్చుచున్నయట్లు తల్లిదండ్రులందు మగఁడున్నాపై మోపఁదగదులప్పు
 ద్రమ్మదుచుండునె దమ్మలం దల్లిడ బారిణీవృత్తి చేసంచరింప
 నత్త మామల యాజ్ఞ నడఁగియుండుటలేదు బ్రహ్మాండములుచాటి పరమచుందు
 భట్ట నెడఁబాసి కలవైనఁ బరునిచెలఁప
 నన్నుభద్రనాడఁగాఁ గూడఁదన్నటికిని

నగుటవీనికి నొప్పిదంబైనరాజ

నందనుని నేవరింతు నానందముగను.

౪౨

వ. అదియునుంగాక.

౪౩

చ. ననుచరియించినట్టి నృపనందనుగాని వరింపదన్యునీ

వనజదళాక్షి సాధ్విమృగం భావమదగ్రజ సౌమ్యశీల వ

ర్తన యెడఁబాటు నైప దపరాధము నేయదు మేలు గూరుచు

న్యనమునొసంగు దీనినను మానముమాని వరింపఁగాఁదగున్.

౪౪

చ. కనలనఁ జేరరోయు, ననుకంపయ టందురు దీనిమేలు పె

ల్చినబయహోత్తుల నివనఁగనైపదలంతిగఁ జూడరాదు చం

దనముమనంబు, పల్కులు సుధారసపూరము లిన్నెలంత నీ

వనితవరించినట్టి నరపాలునిఁగాని వరింపనేనొరున్.

౪౫

తే. మనసునమెరింగు నిదియిట్టిమగువపెండ్లి

యాడురాజన్యఁడే మాన్యఁడగును జగతి

మతియుఁదెలిపెద నింకొక్కమాటగలదు

వినుఁడుఁరాజన్యలార, నావిన్నపంబు.

౪౬

చ. కరగతుఁగాఁగఁజేసి కొనఁగాఁదగు మజ్జనకుం బ్రవృద్ధుఁడ

త్పరిహృతిఁజేయరాదు పరివాదమొనర్పఁగఁగూడ దానినిం

గరుణను బ్రోవఁగాఁదగును గానియెడంద్యజియింతు నేను సు

స్థిరమతి నిత్యమాతనిఁద్యజింపనివానిభజించుచుండెనున్.

౪౭

తే. అదియెసాహస లక్ష్మీమాయంబసర్వ

కృత్యములఁ దోడుపాటానరింపఁగలది

నింపదకుమూలమీమె నాజనకుఁడొక్క

సేమునమెడబాసిన సహింపనేరఁడగుట.

౪౮

తే. వీడఁగారాదు వీరల విసువరాదు

అలఁతిమాపులఁ జూడరా దలుగరాదు

ననువరించిన రాజన్యనకును మాన్య

లైనవీరల పోషణంబర్హుమగును.

౪౯

క. నాయంబ నేని మఱియూ, నాయగ్రజనేని విడిన నాజనకుంగా

చాయను నిలువఁడువేంటనె, పాయుదుఁగాయంబు నేనుబాధిల్లఱిం.

౫౦

వ. అగుట నిన్నింటికి నొడఁబడిన రాజన్యకు మూరమూర్ఖన్యండు నన్నున్ వరియించు

కీర్తికాంతా స్వయంవరము.

౯

గాతనుని కీర్తికాంతావతంసంబు పలికి మిన్నకుండెనంత,
ఉ. పెండిలిగాక మున్నెయిటు ప్రేలెడుభూపతు లింతలేసివా
రుండగలజ్జ వీడ్వడి దురుక్తుల నీజగజంతనేలుజూ
ణండిపుడున్న రాజకమునంగను పట్టెడు పొండటంచునొ
క్కండు నృపాలసూనుడలుకన్ సరిరాజులతోడఁ బల్కెఁదాన్.

౧౦

వ. మఱియును.

౧౨

౧౩

నీ. గయ్యాళి దీనితోఁగాదు కాపురమని మేదినీకుఁడొకండు మిన్నకుండె
జగములం దల్లాడుజాయ యేటికటంచు నవనీకుఁడొకఁడు మాటాడకుండె
బ్రాజాంతమగును సాహసలక్ష్మి పాత్రనిధారు ణీశ్వరుఁ డొక్కఁడూరకుండె
నీత్యాగు భరియింప నెవ్వఁడోపు నటంచు నెకిమిఁడొకండునో రెత్తుకుండె,
నిందఱికినన్న వస్త్రము లిచ్చిధనము
పదడుగాఁజేసికొను పెండ్లిఫలముచాలు
చాలువలదని యొక్కభూపాల్కుండెఁడె
గానివరియింతు ననువాఁడుగా నరాఁడు.

౧౪

చ. వినివిననట్లొకండు, కడుపేదురు జెందినయట్లొకండు, నొ
ప్పనిగతియొక్కఁడీ పెడఁగుపల్కుల కేమనియొక్కఁడిట్లు ల
జ్జనుమొగమొర జేసి తనచాయఁ గనుంగొన కున్నరాజులం
గనుగొనికీర్తికాంతయలు కంగడకం బలికెన్ సభాస్థలిన్.

౧౫

తే. అకట! మమ్ములవరియించు నట్టిపాఁడు
గలుగఁడొయె నె యీరాజకంబులోన
మెలఁగవలసె ననాథత నిలనుమాకు
ననుచు నిట్టూర్పు నించియిట్లనియె మఱియు.

౧౬

తే. పొరుషం బుజ్జగించి యాధారుణీశు
ఋదకుండిరిగాని యిందొక్కఁడేని
మగఁటిమివహించి మామీద మనసుపెట్టె
దాయె నిర్వీర్యమయ్యెఁ బో యవనితలము.

౧౭

ఉ. పొరుషహీనులై తలలుపట్టుక పల్కఁగలేక మిన్నకు
న్నార జ వీరువేడుక గనంజను దెంచెరకాని పెండ్లిక
రీరిటువంటి స్తంబలకురాఁబని యేమిస్వయంవరార్థమే
తీరుననిండ్లకేగుదురొ? దీనతలన్వహియించి మేములన్.

౧౮

వ. అక్కటక్కటా! యతిభారంబులైన కిరీటాంగదాది భూషణంబులు దాల్చిన వీరువే
షధారులుగా నోపుదురు, కానిరాజకుమారులుగా నోపరు, నంతంబులు వెలుపం
బుట్టిరి నిక్కంబుగావీరు రాజన్యకుమారులేని స్వయంవరంబున మావంటిసత్కులాం
గనామణుల నహమహమికల వరియింపకుందురే! ఇట్టివారల మహిమతులుగాఁబుట్టిం
చినవిరించి నేమనందగునట్లగుటంజేసి యేకదా! పన్నగర్భుండు పూజార్హుండుగాఁ
డయ్యె. అనిపలికి నలుగడలు గలయఁగనుంగొనుచు నా రాజులోకంబునకుందొలంగి
ప్రత్యేకంబు సింహాసనాసీనుండైయున్న యొక్కభూపాల నందనుం గాంధేనంతఃగృ
హ పలుమరుఁ దనవంకంగని । జలిబిలినగవాననమునఁ బెన్నులదఁగిమీ
సలుగోట దీటుభూవర । తిలకుంగని కీర్తికాంత దలిపి వహించితి.

౫౦

తే. చూచితలయూఁచి యీలోకసుందరుండె

మమ్మువరియించునని యనుమానములను

దోచుచున్నది మిన్నక చూచునీతఁ

డేలాకోని యనిమదిసంశయించుచుండె.

౫౧

వ. ఆన్యసాల నందనుండు.

౫౦

సీ. దుర్గుదావనిపాలశర్మదాంతఃపురహాసజీమాతజంగూనిలుండు
కడులేమిఁజెంది దిక్కెడలి కుందెడువారి కడగండ్ల దయ్యాలవట్టుబోతు
ముష్కరాభీరతురుష్కయావనముఖ్య వీరకాసారగంభీరవేద
కొదమజవ్వనపుటామొదవి పొక్కెడు బోంట్లయుల్లంపు లోక్కంబుముల్లవిడుపు
సకలరాజన్య మార్ధన్య మకుటనికర
ఖచిత రుచిర ప్రచురరుచినిచ యనూత్న
రత్నదీప్తి ప్రదీప నీరాజితాంఘ్రి
సారసుండింపు మీటుసు జామరాజు.

౫౧

ఉ. ప్రాక్తనరాజులంగలిచె భవ్యగుణుండగు చామరాజుడో
శృక్తిని దేవభూమి దివిషద్గురుభక్తి, ప్రజాసురంజనా
సక్తి, బుధానురక్తిని ససాధు విరక్తియతోనుషక్తిని
ద్యుక్తిని లోకసత్పథనియుక్తి సుధామధు రోక్తి నెంతయు.

౫౨

మ. పలువాచారచనా చమత్కృతి గురుంభర్జింపఁగాఁ జూలు, ను
ద్భటబాహుబల శక్తి నవ్వడ ముడిక ధట్టింపఁగాఁజూలు, ను
త్కటతే జోగరిమ సహస్ర కిరణుంధర్జింపఁగాఁజూలు, ని
ప్పటి రాజ్యమృత జామరాజు సరిచెప్పక వచ్చు నేని యచ్చులకి.

౫౩

ఆ. అతనిధర్మ పన్నియైన సాధ్వీమణి

కంపనంజమాంబ యింపుమిగుల

జగతియదుకులంబు బొగడిక కక్కఁగాఁ

గృష్ణుఁబోలెఁగనియెఁ గృష్ణరాజు.

౬౪

సీ. ఏరాజునిరుపమో దారపుతాపంబు వేసవిరవికిని వేడిచూపు

నేమండలేకు దాతృత్వనైశేవ్యంబు శిబిర్లబలులను సిగ్గుపఱచు

నేమహామహుని నిస్సీమయశోవశక్షత పండువెన్నెలఁ గడకుఁదఱుము

నేపార్థివేంద్రుని రూపవిలాసంబు తలిరుదూపులజోడు తప్పులెన్ను

నతఁడు వీరప్రతాప రాజాధిరాజు

రాజపరమేశ బిరుదవిరాజమాను

లైన రాజన్యలకు గండఁడనఁగఁబరఁగుఁ

జామరాజసుతుండు గృష్ణన్యపవరుఁడు.

౬౫

సీ. కరుణారసంబొల్కఁగాఁ బల్కు నేకాని పారుషం చెప్పాటఁబలుకఁబోడు

ఉపకారమునకుఁ దానుత్సహించు నెకాని కలనైన నపకృతిదలఁపఁజోడు

ఇచ్చుచోనెంతైన నిచ్చుమాటయెకాని యింతయిచ్చితి నంచు నెంచఁబోడు

వరులెచ్చుగానున్నఁ బ్రమదమొందుటెకాని యొకనికల్గికి నీనునొందఁబోడు

వినయసౌజన్యఞ్జయ వివేకశర్య

సరసతాదార్య గాంభీర్య చతురతాది

భావుకగుణంబులకు నాటపట్టుచామ

రాజతనయండు శ్రీకృష్ణరాజమూర్తి.

౬౬

చ. యదువులరాజ్యపాలన కనర్హులఁజేయు యయాతిశాప మ

య్యదుకులమందుఁబుట్టియు సమర్థుఁడనయ్యను మాన్పనైతి న

య్యదననటంచుఁ గృష్ణుఁడు మహాత్ముఁడు చామమహీశు పుత్రుఁడై

యదుకులమందుఁ గృష్ణుఁడను నాఖ్యజనించి ధరిత్రియేలెదాఁ.

౬౭

వ. మఱియును.

సీ. కడగండ్లఁబడి గతిఁగనఁజాలవంచునాశాసామజముల నేస్తంబురోసి

యదుగంటిచేరఁబోముడుచు మొగంబని కమలేంద్రు మీడిరాగంబువదలి

వారైన్తి నను విషజ్వాలలువిని గుడ్డుకనిచెవుడని ఫణింద్రు నెడఁబాసి

నిలించిననోజెల్లఁగలచి దుష్కెత్తునంచని ఘోణిమీడి మోహంబువిడిచి

పృథివితనయంతఁజామరాజేంద్ర తనయఁ.

గృతసకలసాధు సం తాణుఁగంపనంజ

మాంబికాగర్భ శుక్తముక్తాయమానుఁ

గృష్ణరాజ మహీంద్రు వరించిచేరె.

సీ. కులగోత్రముల పెంపుదలంపక మున్నీట నుద్ధరించినమేటి నుజ్జగించి
సార్వభౌమప్రేమ సంబంధముడిగి మహాభోగిభోగ సౌఖ్యంబురొసి
తలమోచికొనియుండు ధవునికన్నడజేసి యంజంగొల్చినపాటు నానగదపి
యదువంశవార్ధి రాకామృతదీధితి రాజన్యకోటిర రత్నకషణ
సంభవపరాగ శబలిత చరణపీఠ
రాజకంఠీరవునిఁ గృష్ణరాజచంద్రు
వలచిచేరినయట్టి పంటలవలంఠి
కెక్కుడేతక్కు దొరలపై నేరగింత.

సీ. అరదంబు గృంగిచేవరియున్న తటీవైరిసమయఁజేసిన ధనంజయుఁడుదీటె
ప్రతినచ్చెల్లింపనేరక సంగరమున శిష్యునకులోగిన భృగుజుండుదీటె
యదలించిదాయపై నడరవెన్న కొకింత జరిగినజూనకీ జానిదీటె
మించెనాయపకీర్తియంచుఁ దామాటువేషమునఁ బోరిన మహేశ్వరుఁడుదీటె
శాత్రవుఁడుపోరఁ గదసినసావిసాధ
నములమఱచెడు భానునందనుఁడుదీటె
మొక్కపోవని యుక్కుపెరిపెక్కురాజు
రాజహంపీరుఁడగు కృష్ణరాజునకును.

సీ. స్వకృత దానార్జిత స్వవనీపకాథమర్చదమృతాంధో రాజరాజరాజు
స్వోపాత్తచాప విద్యాపాండితీ పూర్ణభటశిష్య చర్జన భార్గవుండు
స్వప్రభావఖ్యాపక ప్రజాననరీక్షణ వివర్ణిత రిపుశ్శూభుజుండు
స్వయశోభిమర్శన స్వవదాతపాథోధి జననహేతు శ్వేతవనజవైరి
స్వాప్రతిమదోః ప్రతాపాశ్రయాశచలుల
హేతివిద్యోతఖద్యోత దినుఁడు చామ
రాజతనయుండు శ్రీకృష్ణరాజమౌళి
ధర్మమును భూమినాల్లు పాదములనిలిపె.

సీ. ఆపద్గతవసుంధరా పాలురేతెంచఁ గూరిమిఁదనయంత వారిఁజేయు
సామూన్యయూచక జనసమూహమునకు లక్షలాసంగియు లజ్జఁజెండు
నపరాధ మొనరించినట్టి వారైనరా నేరంబులెన్నక గారవిండు

మార్దులై నను దనమరువు సాచ్చిరయేని వెరపుదీరిచి వారిఁగరుణఁజూచుఁ
 గలియుగంబున శిష్టరక్షణముచున్
 శిక్షణముజేయ నర్జునుల్ చేరిపేడ
 నవతరించిన యారమాధవుఁడుగాక
 రాజమాతుఁడె శ్రీకృష్ణరాజమాళి.

23

నీ. నాస్తివాదముజవరాండ్ర మధ్యములంద మూలనీగుట తావిపూవులంద
 కుటిలవర్తన భుజంగులయంద నేపట్టి వదలుటమల్లులకదనమంద
 యరులఁగాంచిన నశ్రమమాట కాన్ముకమంద ధౌర్త్యంబునురత భేదంబులంద
 రాగాతిశయతనీరముఖాగ్రములయంద వర్ణసంకృతి చిత్రపటములంద
 పరభృతత్వంబుకోకిల పక్షులంద
 కానివేకొక్కచో నందుఁ గాననీక
 జగముపాలించెఁ గృష్ణరాజప్రభుండు
 జనులుమెచ్చంగ బానకీజానిఁబోలి.

24

వ. పెండియు సంభృతాఖిండ మహీమండలతావిత్తీర్ణ దిశానుండాలకుండవీలీస్వేచ్ఛావి
 హార పేదండ కుంఠాదండోపమోద్దండ నిజభుజాదండకుండలీ కృతకోదండమార్తండ
 మండలహింసిత శిఖిశిఖాసమానవిశిఖినికర సంశోషితా శేషరోషభీషణ ద్వేషణ
 జీవనుండును, సరితతాశాంత విశ్రుత విశ్రాణనోదంత సమాకర్ణనాకాంత ప్రతి
 త్తణ నితాంతతంతస్యమాన దురంత చింతాసోస్త్రూయమాణ మకరంబబిందు సందో
 హ క్షతవజంజన్యనూన బాష్పంబు పూరససిచ్యమాన నిజపాద సురపాదప్రవజుం
 డును, ఆకాకాంత కాంతాసీమంత కచకుచలలాటాధరకంత నితంబపాణితల ముక్తా
 లలంకికా విచికలదామ పటీర చర్బమచర్చికా కర్పూరతిలక మంజహాస తార
 హార చీనాంశుకముకురాయమాన భాషాయోషాశేషాహి దోషాకర తాషారగిరిశర్వ
 పర్వత సుపర్వార్వ శారదా నీరద నారదపారద వలక్షతా విలక్షదయశోవిశాటుం
 డును, స్ఫటికమణిమయాంగణ రంగప్రతిఫలిత నందనారామ మహీయహకుసుమ
 విసరమకరందటోలుపమనీషాసమాగత చంద్రక సంచయోదంచితర్పుంకారాసు
 మీయుమాన నిరంతర ప్రవృత్తనాగరిక బసంచికాకల క్షణసమిథదళికుంతలీగానరవం
 బులగు భర్తమయ సౌర్మ్యంబులును, మలయపవన ప్రసరణవిగళిత విచికలమూలతీ
 వాచంతికాచాంపయ ప్రసూనవితానంబు లారచితలల్పంబులుగా మధుమదఃఖూర్చన
 భ్రమీభృమర భరుదుపహతిస్యన్న నానాలతాంత మకరందరసపూర్ణ చంద్రకాంతా
 లలాటంబు నాస్వాదితపానపాత్రంబులుగా సన్నిధిశీతహిమవాలుకా పరాగంబు

వ. అక్కటక్కటా! యతిభారంబులైన కిరీటాంగదాది భూషణంబులు దాల్చిన వీరువే
షధారులుగా నోపుదురు, కానిరాజకుమారులుగా నోపరు, నంశంబులు చెటుపం
బుట్టిరి నిక్కంబుగావీరు రాజన్యకుమారులేని స్వయంవరంబున మావంటిసత్కులాం
గనామణుల నహమహమికల వరియింపకుందురే! ఇట్టివారల మహిమతులుగాఁబుట్టిం
చినవిరించి నేమనందగునట్లుగుటంజేసి యేకదా! పద్మగర్భండు పూజార్హుండుగాఁ
డయ్యె. అనిపలికి నలుగడలు గలయఁగనుంగొనుచు నా రాజులోకంబునకుందొలంగి
ప్రత్యేకంబ సింహాసనాసీనుండైయున్న యొక్కభూపాల నందనుం గాంచెనంతఃశ్లో
క పలుమరుఁ డనవంకంగని । జలిబిలినగవాననమునఁ బెన్నులరంగిమీ
సలుగోట దీటుభూవర । తిలకుంగని కీర్తికాంత దలిపి వహించెన్ శ్లో

తే. చూచితలయూఁచి యీలోకసుందరుండె
మమ్మువరియించునని యనుమానములను
దోచుచున్నది మిన్నక చూచునీతఁ
డేలాకోని యనిమదిసంశయించుచుండె.

వ. ఆన్యసాల నందనుండు.

సీ. దుర్గదావనిపాలశర్మదాంతఃపురహాసజీమాతజంగూనిలుండు
కడులేమిఁజెంది దిక్కెడలి కుందెడువారి కడగండ్ల దయ్యాలకట్టుబోడు
ముష్కరాభీరతురుష్కయావనముఖ్య వీరకాసారగంభీరపేరి
కొదమజవ్వనపుటామొదవి పొక్కెడు బోంట్లయుల్లంపు బొక్కంబుముట్లవిడుపు
సకలరాజన్య మార్ధన్య మకుటనికర
ఖచిత రుచిర ప్రచురరుచినిచ యనూత్ను
రత్నదీప్తి ప్రదీప నీరాజితాంఘ్రి
సారసుండింపు మీటును బామరాజు.

ఉ. ప్రాక్తనరాజులంగలిచె భవ్యగుణుండగు బామరాజుడో
శృక్తిని దేవభూమి దివిషద్గురుభక్తి, ప్రజాసురంజనా
సక్తి, బుధానురక్తిని ససాధు విరక్తియతోనుషక్తిని
ద్యుక్తిని లోకసత్పథనియుక్తి సుధాసుధు రోక్తి నెంతయున్.

మ. పలుబాచారచనా చమత్కృతి గురుంభర్జింపఁగాఁ జూలు, ను
ద్భుటబాహుబల శక్తి నవ్వడ ముడిక ధట్టింపఁగాఁజూలు, ను
త్కటతే తోగరిమ సహస్ర కిరణుంబర్జింపఁగాఁజూలు, ని
ప్పటి రాజ్యమృలఁ బామరాజు సరిచెప్పక వచ్చు నేని యచ్చులన్.

రంబునకధీశ్వరండును, శంఖచక్రాంకుశేకుతారమకరచుత్స్వి శరభసాశ్వ గండ
భేరుండ ధరణీరథాహ మానునాస్థుండకంఠీరవాభ్యనేక బిరుదరాజ మానుండును,
శ్రీమదాత్రేయ గోత్రుండును, రాజన్యహాలిన్యస్త కిరీటభాత రూపకషణనికషాయ
మానసాద పీఠండును అగుకృష్ణరాజ సార్వభౌముండు సామంతమంత్రి పురోహిత
సేనానాయక పరివృత్తుండై యొక్కయెడ విద్యజ్ఞసంబులు తర్కవ్యాకరణ మీమాం
సాది శాస్త్రసంగ్రహములు సేయ నొక్కచక్కినాలంకారికులు గూఢకావ్యశ
నిధనాటకములు లుపన్యసింప నొక్కవంక కవిజనులు చిత్రప్రబంధంబులు రచియింప
నొక ప్రేమగాయకులు వీణావిపంచ్యాది వాద్యంబులకనుగుణంబుగా గానంబుసే
యనియగలంకులు సన్నరలంబోలు మచ్చెకంటు లధరబింబంబులఁ జిలునవ్వు మొలక
త్తొంగుచకలశంబులఁ దారహారంబులు నర్తనంబులు నలుప వింజామరలు పీవఁగట్టె
దంట జయరామా మార్తాండ, జయశక్తిమ క్రమధిక్కుత కార్తవీర్య, జయమహీమాం
డలేశ్వర, యనిభోటులునుంప, సాహసోపరాకు హెచ్చరిక నిగాహరూపరూ, యని
కందుకులు పరొను బలున, స్వయం వరాస్థానమంటపంబున రత్న సింహాసనాసీనుం
డైయుండి.

౩. నీనవతింపఁ గావలయు నీవరనాయకులందు నొక్కరుం

డైనను గీర్తికాంతసుడు అగ్రుంసేయఁగ నొల్లదైన నిం

దేనయముందుగామిగులు నేటికివీరివిధం బిఱింగియీ

కాని పరింతునంచు వృషచందు ఁడు మిన్నకయుండెఁ గావున.

౨౫

౪. నగనుండు కృష్ణమహీపతి, కురుజారసమూర్తి రూపకందర్పుఁడు నా

మరసాక్షిఁగీర్తికాంతం, నరికించెను గూర్కిగనుల బయలుపడంగఁ.

౨౬

౫. కడక రతిచూపుటఁ గరుజారసంబొల్క మండహాసము మోవినందగింప

మూలిక్యవిరచిత ముకరకుండలకాంతి గండభాగముల నీరెండగాయ

దెంగానులంబి బాహుదండములు కొమ్మకేలుపట్టుటకు నుంకంచుచూడ

నకలొంగనయిడత ప్రకటరోమోన్దంమంబమలానురాగవిభ్యాత్రజేయఁ

గన్నుప్రగనునక్కిర్తి కాంతఁజేర

రన్నుమిఁచు జీరివాదము నమ్ముగదుర

శిఖికలనుడిగ్గి డగ్గరఁజేరినిలువఁ

పలికెన్దీని యక్కిర్తిలలనతోడ.

౨౭

౬. పింటిమనీరువాక్యములు వీనులఁదేనియ సోనగోండుగాఁ

గంటిమమీదురూపములు గన్నులకుంబ్రమడంబు గల్గ వా

- ల్లంటికొ పెద్దలుంట మిగులందగదంచెడఁ జేసినార మి
ప్పంటికొగాదె నీయెడలవారి విరాగముతేటగాఁబడెన్.
- ఉ. తఁగతనాననిల్లు విడిరచ్చల కెక్కడునీవుకాపురం
జేగతిజేతువానియిడ నెవ్వనికయ్యెడు సౌఖ్యమేమినియి
యాగడపుంగళత్రమున నల్లరిమాత్రమెకాని యంచుఁజూ
హ్యోగజరాజయాన, నినునొల్లరుపెండ్లికి నిన్నుహీనతుల్.
- ఉ. తఁగవుగమ్మగీము విడిరచ్చల కెక్కుము కాకకాపురం
బాగడపుచ్చుమెట్లయిన నయ్యెడుసుందరి, మాకునీయెడఁ
రాగముగల్గెగావున దిరంబుగ మిమ్మువరించి నాఁడ మా
పైగురిగల్గి మీయొరులపై మదిపెట్టకయుండగాఁనగున్.
- ఉ. కొంతికనాఁడనై మిగులఁగూడదు పెద్దలమ్రొలనంచునే
నుండితిఁగాని మీపలుకులొల్లక కాదులతొంగి, మిమ్ములం
బెండలియాడెదన్ మిగులఁజేమగ్రహించెన నీయభీచ్ఛగా
నుండగసమ్మరించెన మహాన్నతినుంచెన నత్తమాచులన్.
- చ. కరగతుఁగాగ నీజనకుఁగకొని నేనుసమస్తకృత్యముల్
జరిపెన నీసనిత్రినటులే గురువృత్తిభరించెదన్ గృహ
సరసిరుహాక్షి మధ్యనయసంగతఁ గానొసరించియేలెడం
దరుణిరొ, నీగునిష్టమగుతావున నిన్ను మెలంగనిచ్చెదన్.
- తే. అనిగృహణంబుముట్టి యమ్మనుజవిభుఁడు
శపథపూర్వంబు గాఁబల్కు సంతసించి
కీర్తికాంతాలలామంబు కలననున్న
తనసహోదరిననుకంపఁగనియెనపుడు.
- క. అనుకంపాతరభాక్షియుఁ, దనశ్చల్లెలి భావనురసితురగనిప్రేమన్
వనయహదామము దవిలిం, చెనుశ్రీకృష్ణనరపాల భేషసయతన్.
- తే. ఇట్లునుకంపఁ బలివరియించినంతఁ
గీర్తికాంతావతంసంబు కేలనున్న
స్వర్ణమయపద్మ దామంబుచామరౌజు
తనెయునర్తయెగిల్చె సంతసముదనర.
- వ. ఆసమయంబున.
- సీ. అన్ధాకమేత విద్యాపావ నిర్జగంబాహానచక్రు గగానంబు

సాధువత్సేతిభాషణ తాపసంబు మజ్జాభారతీవాదిచారణంబు
 ఆపశ్యతాదితి వ్యాహార నిష్ఠంబహోవాక్రచారాప్న రోంగనంబు
 పర్యూషితంయశః పూర్ణాంఘ్రహీభుజామానేతి సూక్తివిద్యాధరంబు
 నేత్రరోసాస ఏవయోక్యస్థియితీపు
 రాభవద్వాపరేపున రవ్యకృష్ణ
 సంజయావాతరదశివచనదిగీశ
 మయ్యోబోయంత రిత్తమయ్యవసరమున.

౧౬

ఉ. వారలచేవరింపబడి వారనికూర్చి సుధాకరాన్వయ
 త్కారమణిండు కృష్ణుడను కంపకుడెందమొసంగె ద్యాగు నిం
 పారగంగేలఁబూనె గడునాదృతి నత్తను గారవిం చె నం
 భోయహానేత్రగీర్తి గనిముద్దియ , యేమితలంపున నావుడుకొ
 వ. కీర్తి కాంతారత్నం బిట్లనియె.

౧౭

నీ. రజతాచలమునాదు రచ్చబండగఁగొందు నలహిమాలయమున నాడుకొందు
 పాలమున్నీటిలోపల నీదులాదుదు వెలిదీవిగద్దిపై గొలుపుదీర్తు
 దారావళిని నర్తదారావళిగఁదాల్తు శశిపూవునాగ నాశశిధరింతు
 గులపర్వతంబుల గుప్పిగంతులువైతు బ్రహ్మాండములమీదఁ బవ్వళింతు
 నాకమునఁబాట పాడుదు సంపదమున
 విహలువిలుతును వినువాఁక వెల్లిరాజ
 హంసికలఁగూడి విహరింతు నందునిందు
 ననఁగఁబనియేమిధితిరుగుదు నన్నికడల.

౧౮

ఉ. తావకముద్రనాతలను బాలిచియీభువ నత్రయంబునర
 దేవరక్మస్థరాజ నృపదేవునికీర్తి నటంచునన్నియుం
 దాపులఁజూతుదుడెవ సుధానిధి సూర్యుడు నింగి నేల తా
 రావళి యుండుసంతకని యంతనబాండము నిండ వర్ధితెక.

౧౯

నీ. వేగంటిబాల్పంటి వేసలిమొల్లలై జాబిల్లికళలతో సరసమాడి
 మినుకొంపునె రాలి చనువోయిఁగపురమై కలుములచామఁగ్రేగసులనవ్వి
 వలిములపట్టి యకాచలచంద్రరేఖయై తలవాకిటి నెలంతఁబలుకరించు
 చుక్కలగమితోడ నెక్కన క్కములాడి బలిసద్మపెన్నెల నెలవుకొలిపి
 జలిజబాండకటానాంబు వెలినినందు
 వారసయికసున్నంపు గారఁబూసి

కలజగంబుల నెల్లడంగొలుపుదీరి

వెలనెగ్గష్టమహీసాపతిలకుకీర్తి.

౯౦

వ. తదవసరంబునఁ గీర్తికాంతాచతంసంబుపై నీర్వ్యాసూయలం బొగులునఘోర్వకీర్తి
యను కొమ్మయచ్చటించి బరతెంచి.

సీ. అంజనాచలము చాయలఁగాదనుచు మించియనునెస నీరకటిజోనులించి

కాలాంబువచ్చు తగడలకుఁ బట్టించి-నీరకటివూడకులఁ జెంపగొట్టి

ఆయనప్రభలఁబొందిని చూరముగఁదోలి హలాహలచ్చుమేలహూడి

కాలకంఠంబుల కాంతియెంతనిమిటి నీలికోకలచంగు చూలబుచ్చి

యెవలగుతనుకాంత ననరనయ్యెడనఘోర్వ

కీర్తివరతెంచి చెన్నేచిక్రించుఁజూచు

తక్కురాజులహూడి ముచంబుగకురఁ

బలి కనిల్లని రానభ ధ్వనిమనను.

౯౧

క. ఆరాగకీర్తిబొడ్డికి, నారాజేతగునుగాన నతఁడుపరింఞ్చె

మీరేలదన్యపడని, క్కారునబెండిలికి మీకుఁగన్యలులేరే.

౯౨

గీ. బస నేహరింపెండ్లికె యరుగుదెంచి

యిండ్లకేగంగఁగూడునే పెండ్లిగాక

కన్నయలులేరటంచు మీరెన్నవలదు

నన్నవరియించు డీరలంపలునుగూర్కి.

౯౩

ఉ. ఏనుగులీన, కూపవతి, నిష్టముదీర్చెడుదాన, గీర్తిచం

దానగుటుంబ మెచ్చుగల దాననుగానటు గానసుర్భరం

గానుగుజాశ్యగాని పలుగాకిని గాను ననున్వరించిన

న్యాయనాథులార, యనుమానములేదు వరించులక్ష్మీయున్.

౯౪

క. నాతండ్రి గలఁడులోభం, డీతనినొక్కనిధరింపుఁ డిందఱుమీకుం

బ్రీతియొనర్చునువత్తం, బీతనివలె గూర్పజాల రితరులుధరలోన్.

౯౫

సీ. మగువకొక్కఁడు గాకమగఁడు పల్వరుమగలెట్లవ్దురని సంశయింపవలదు

భూపాలురార, యూద్రాపదీదేవికిఁ బాండవులేవురు పతులెగార

జ్ఞానరునిపుత్రి యజతనితంతు నందనులకేవురకును దారగాదె

పెక్కండుర్రాజుల కొక్కతెయైన యీధారుణీదేవి గోవేరిగాదె

గాననిదికూడ దనుబుద్ధిమానిధగ్గు, పత్నిగానన్నఁగొనుడని పలికినంత

నామహీసాపతి రందఱునయ్యఘోర్వ, కీర్తివరియించి చనిరాళ్ళ గృహములకును.

౯౬

చ. అటుచలె గృష్ణభూమి పతి యయ్యనుకంపనుగీర్తి కాంత ను
త్కటనుగు ప్రితిగైకొని యుదారగుణాంబుధి విప్రకోటిన్
నట్లుటగాయకాళికి ధనంబు నమేయముగా నొసంగి యర
తులిబిరంబుజేరి తనధామముఁజేరఁగనేగ నేనతోక.

౯౩

సీ. కటకట కోత చుత్కటదానగంధానుబంధాను యాయపుష్పంధయములు
ఉత్క్లిష్టతుండాసముద్వాంత వమధునిపారితార్యమ సైంధవశ్రవాములు
శ్రీరణదామరమయద్రీయ పరస్వర హతిస్ఫుటిత బర్హిముఖ పుష్పకములు
సాంతత్యకిర్కశేస్కంధసంఘట్టన మన్యజితాంభోవాహ మండలములు
బృంహితాఘోర్మకుధర దరీముఖములు
సాధ్వసధ్వాన దీర్ఘనితావ్రజములు
భద్రమంద్రముఖానేకవంశజములు
నడిచెనేనుంగుగములు గృష్ణవృపుమోల.

౯౪

ఉ. అరణ్యభవాధి నాథుని ఫణావలి గుంగగ్రమాలనశ్వముల్
మండలచంక్రమంబులు నమంజసలీల నొనర్చువేళలం
జండఘరాంచలక్షతిరసాస్థలివ్రయ్యలు వారనీ రట
న్నిండి సముద్రమయ్యె నవనీవంయంబును జుట్టుచారగ్.

౯౫

చ. కడి నెడమన్ శతాంగము లకుంతగతిన్వడి మండలాకృతిన్
నడువఁగ బిచ్చకుంటుఁగని నాడుమొదల్ రవితేరు నట్లనే
నడపఁగఁగోరియచ్చెస మొనర్చుచునుండెనె కానినేరడ
న్నడకత నక్షిణోదగయనంబులుఁగాగను పట్టునిప్పుడున్.

౧౦౦

సీ. ఆముటేనుగులు పోరాడుచో నిరుశేలదుండముల్గానివా నీ దుడుగుమాన్వ
శార్దులములు రెండు సరిపోర నెడసాచ్చి బాకుపోట్ల నెబముసాలికనుప
సైనిభంబులరెంటి సరగకొమ్మలువట్టి తొకులాడించి చీకాకుజేయ
గరిపైకిలంఘించు కంఠీరవమునాగి యసియాడమిగఁద్రాటునరిటగట్టె
జెగువమగటిమినేరుపు విట్టతనము
సాముసాధనములును చోళ్ళక్తిగరిమ
గలుగువీరభటుల్ రిపూత్కరముబెదర
నడిచిరప్పుడు కృష్ణభూనాథుమోల.

౧౦౧

ఉ. అరజపుస్మిటారులయొరముటుండగ నిమ్మ గోటిసిరి
గారమొకింత తారలకుఁగల్గెనె మోమునిగార మిందునం

వారయ మంగనూర్దవమయారె శిరీషసుమంబటంచు న
నూగురుడుమెచ్చుకోదగిన మంజులమూర్తులు వేశ్యలప్పు డిం
పారంగంకేవలన్న డిచి రన్నరనాథవరేణ్యు మోసలక.

౧౦౨

సీ. ననుగడగంటఁ గన్గొనెనేని నవనిభుతిత్తునంచు గుణేరుఁడెదురుచూడ
ముచ్చటించినఁజాలు ముల్లోకములయేలుబడియిత్తునని శచీసతిమెలంగ
నాటపాటల పరీక్షార్థంబు బిలుతురోయనుచు రంభాదులంతంతనగ
తుంబురు నారదాదులు నిపంచ్యాది వాద్యములుమోయుచు వెంటనంటినడువ
సొలపు సమయలు విలాసంబు సోయగంబు
కుంకు తళుకును జగ్గు నిగ్గు గరువంబు
చూపులనయుట్టిపడ మహీశూరపురికి
నడిచె వేశ్యాజనంబు కృష్ణనృపుఁడె.

౧౦౩

న. ఇట్లుచూహవైభవంబునం బురంబుజేరి సుఖంబుండె ననిపలికి మహేశ్వరుండు జా
యంగాంచియో ముద్దుగుమ్మ, యిదికీర్తి కాంతా స్వయంవరోదంతంబు తెఱంగునీక
టింగించితి నని మిన్నకున్న మిన్నేటిజడదాల్చుమన్నీనింజాచి సర్వమంగళ యిట్ల
నియె.

౧౦౪

క. నాచరముచేసించిన, పావనకన్యకల కేలువట్టినయాభూ
మీరుని యింటనిలువం, గావలెమనకనుచు శైలకన్యకపలి కక.

౧౦౫

ఆ. ఆచిధమునగారి యభవునొడంబడ
నాడిభర్తఁగూడి హర్షమునను
భవ్యమైన కృష్ణపార్థి వేంద్రునివీట
నధిరసిరిచి పూజలందుచుండె.

౧౦౬

క. పరమేశ్వరుండుగారియఁ
బరతెంచినపొండ్లెసిరియఁ బద్మాక్షుండా
ధరణీధవువీట వసించిరి,
పరమానందప్రపూర్ణచేతను లగుచుక.

౧౦౭

సీ. ఆరగరాజకన్యక యొక్కనాటి వేకువవేళ నల్లనితొనయుశంభు
చక్రకాంక్షశములు పాశముతర్జనము బిడియంబు శూలము కరాష్ట్రమున
నలరారఁగోటిపూర్ణాంధతేజంబుచే దిశలువెలుంగఁగ నివ్యభూష
ణములుదాలిచి మోమునంజరునవ్వు వెన్నెలగాయఁ గన్నులనెసరుకొలుక
నమర కామినులుడిగఱబులాచరింప

మూర్తిమంతంబులై వేదములునుతింప
సింహవాహనమెక్కి విచ్చేసినాదు
స్వస్థమునదోచె బుణ్యవశంబువలన.

౧౦౮

ఉ. ఏనుబిరానలేచి జగదీశ్వరికిం బ్రణమిల్లిభక్తిచే
నానతమూర్తి నై భయముహర్షము నచ్చెరుపాటువేడ్కయున్
మానసమందుదట్టి యొకమాటయు బల్కుగ వేగమూఁగచం
నాననుదక్షత నూభవగాంచి యిట్లనెన్,

౧౦౯

తే. వత్స, నీపూర్వపుణ్యంబు వలననీకు
దర్శనంబిచ్చితినినిన్ను ధన్యుజేయ
నేనుజగదీశ్వరిని మదభీష్టమొకఁడు
దెలిపెననునీకు నీవదిదీర్పవలయు.

౧౧౦

క. కలఁడు మహీశూరపురో
జ్వలరాజ్యరమావిభుండు చామమహీభృ
త్తిలకునిపుత్తుఁడుమద్వర
ఫలమలఘుయశుండు కృష్ణపార్థివుఁడనఘా.

౧౧౧

గీ. అతనికినిగీర్తి కాంతకు నైనపెండ్లి
తెలుఁగుగ్రావ్యంబొనర్పము తెలుఁగుభాష
ననుచు నిక్కథతెల్లగల్గె నాజ్ఞయొసఁగి
దేలి లోకైకమాత యదృశ్యయయ్యె.

౧౧౨

తే. అంతమేలుగాంచి యక్కలయూయ్యల
కొలుకపలుప వారబిదిశుభంబు
గౌరిలోకమాఁత కరుణించెనీయెడ
దడయకామె యాజ్ఞనడుపుమనిరి.

౧౧౩

క. ఆపరమేశ్వరి యానతి
నాపార్థివునకును గీర్తికగుపెండిలిచొ
ప్పొపినయట్లు రచించితి
క్రీపరమేశ్వరికద్రీతిఁ జేసెడుగోర్కెన్.

౧౧౪

తే. కీర్తికన్యాస్వయంవర కీర్తనంబు , వినిన జదివిన వ్రాసిన మనుజులకును
అపదదొలంగు సకల సౌఖ్యంబులమరు , సంపదలుగల్గు వంశంబుసాగుచుండు.

౧౧౫

చ. యదుకులసార్వభౌమ, వదనాపహతద్యుతిసోమ, పల్లవ
ప్రదరశతాభిరామ, జనరక్షణరామ, గుణాబ్ధిసీమ, దు
ర్మదరిపుభీమ, సర్వజనరంజననామ, ఖరాంశుభామ, య
భ్యుదయపరంపరల్ గలుగుచుండుత మీకునుగృష్ణభూవరా.

౧౧౭

శా. సామంతక్షితిపాల సేవితపదాబ్జాతా, మహీశూరపూ
ర్ణామా, శ్రీవిజితేంద్రవైభవ భుజాదండోద్ధృతత్కృతలం
చాముండాకరుణాఫలాయిత యదుత్కృష్టత్కులొత్తంస, ని
స్సీమప్రాభవ, చామదాజతనయా, శ్రీకృష్ణరాజాగ్రణీ.

౧౧౮

సృగ్విణి. సర్వసర్వంసహ చక్రసంరక్షణా
ఖర్వభారోద్వహకామినీకీరగం
ధర్వవీణాకళానారదాసాహితీ
గీర్వభూటీవరా కృష్ణరాజాగ్రణీ.

౧౧౯

గద్యము . . . . .

సమాప్తము

రాజమహేంద్రవరము. — కల్యాణతీ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపబడియె.

